

Sygn. akt IV U 689/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Czernecka-Kozak

Protokolant: Małgorzata Olesiak

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2013 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania K. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 29 marca 2013 roku znak: (...)

w sprawie K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o opłatę dodatkową

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uchyla opłatę dodatkową wymierzoną odwołującemu się K. S. w kwotach: 880,58 zł (osiemset osiemdziesiąt złotych 58/100), 568,84 zł (pięćset sześćdziesiąt osiem złotych 84/100) i 93,44 zł (dziewięćdziesiąt trzy złote 44/100).

Sygn. akt IV U 689/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 września 2013 roku

Decyzją z dnia 29 marca 2013 roku, znak: (...) - wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1a i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. wymierzył płatnikowi składek K. S. opłatę dodatkową w wysokości:

- 888,58 zł, tj. 20% kwoty nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne,

- 568,84 zł, tj. 20% kwoty nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne,

- 93,44 zł, tj. 20% kwoty nieopłaconych składek na Fundusz Pracy.

Uzasadniając decyzję organ rentowy wskazał, że K. S. prowadząc działalność gospodarczą nie dopełnił ustawowego obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. ZUS kierował do niego pisma wzywające do zapłaty zaległości. Zadłużenie nie zostało uregulowane, w związku z czym konieczne jest przymusowe dochodzenie zapłaty. Organ rentowy podkreślił, że prowadzona działalność jest dla K. S. dodatkowym źródłem utrzymania, ponieważ jest

on równocześnie zatrudniony na podstawie umowy o pracę. Organ rentowy wskazał, że na koncie rozliczeniowym K. S. występuje zadłużenie wynoszące 7.754,33 zł oraz odsetki i koszty.

Od powyższej decyzji odwołał się K. S. wnosząc o uchylenie opłaty dodatkowej. W uzasadnieniu wskazał, że w związku z trudną sytuacją w firmie, która trwa już ponad rok - a związana jest z problemami w ściąganiu należności od dostawców, a także ze słabą sprzedażą - na jego koncie powstały spore zaległości, z którymi nie może się uporać. W okresie kiedy powstała zaległość uzyskiwał dochód wyłącznie z prowadzonej działalności. Nie jest zatem prawdą, jak pisał ZUS, że miał stałą pracę, a działalność gospodarcza stanowiła jedynie dodatkowe źródło dochodu. Podkreślił, iż obecnie ma przychody wyłącznie ze stosunku pracy, działalność nie przynosi żadnego dochodu. W związku z tym ma problem z opłaceniem zaległych składek, nie mówiąc już o zapłaceniu kary.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie powołując się na argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, iż odwołujący K. S. od 2007 roku prowadził działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej, a następnie od 2010 roku samodzielnie - na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej.

Na koncie rozliczeniowym odwołującego się - według stanu na dzień 29 marca 2013 roku - występowało zadłużenie z tytułu składek w kwocie 7754,33 zł plus odsetki i koszty, w tym:

- składki na ubezpieczenie społeczne za okres od lutego 2012 roku do listopada 2012 roku w kwocie 4442,92 zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego 2012 roku do listopada 2012 roku w kwocie 2844,21 zł,
- składki na Fundusz Pracy za okres od lutego 2012 roku do listopada 2012 roku w kwocie 467,20 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. prowadził działalność gospodarczą w branży pasmanteryjnej, zatrudniał czterech pracowników. Od 2010 roku tj. odkąd rozpoczął samodzielną działalność zaczęły się jego poważne problemy finansowe. Powstały one przede wszystkim na skutek znacznego zmniejszenia się zbytu w branży pasmanteryjnej oraz wobec niewypłacalności kontrahentów. Firma odwołującego się utraciła płynność finansową. Obecnie K. S. posiada kredyt konsolidacyjny w A. Banku w wysokości 140000 zł (miesięczna rata wynosi 2400 zł), mieszkaniowy kredyt hipoteczny w wysokości 250000 zł w banku (...) S.A. (miesięczna rata wynosi 1400 zł) oraz debet na rachunku firmowym wynoszący 40000 zł. Od sierpnia 2013 roku K. S. zawiesił działalność gospodarczą na okres dwóch lat. Wcześniej zawieszenie nie było możliwe z uwagi na zatrudnianie pracowników. Od 2 listopada 2012 roku odwołujący się jest zatrudniony w (...) Z. K. z siedzibą w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku przedstawiciela handlowego. Umowa zawarta jest na czas określony (na 5 lat). Miesięczne wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia wynosi 2400 zł brutto plus prowizje, co daje średnio ok. 2500 zł netto. Odwołujący ma dwie córki w wieku 16 i 7 lat, jego żona pracuje jako nauczycielka. K. S. posiada samochód osobowy o wartości ok. 2000 zł oraz mieszkanie obciążone hipoteką. Zaległości w ZUS z tytułu nieopłaconych składek zostały objęte układem ratalnym, jednakże obecnie odwołujący nie realizuje tego układu - wpłacił jedynie 1100 zł.

dowód: zeznania odwołującego zawarte w protokole rozprawy od 03:15 min do 18:38 min, dokumentacja zgromadzona w aktach organu rentowego

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań odwołującego się, uznając je za wiarygodne, spójne, logiczne, a także zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Brak jest, w ocenie Sądu, jakichkolwiek podstaw do podważenia wiarygodności zeznań.

Pozostałe okoliczności sprawy uznał Sąd za bezsporne, bowiem nie były one kwestionowane przez strony. Również dokumenty przedstawione na stwierdzenie powyższych okoliczności zostały ocenione jako w pełni wiarygodne i prawdziwe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie K. S. zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy istnieją przesłanki do uchylenia odwołującemu opłaty dodatkowej z tytułu nieopłaconych składek. Odwołujący - powołując się na trudną sytuację majątkową - wnosił o uchylenie tej opłaty.

Zgodnie z art. 24 ust. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.), w razie nieopłacenia składek lub opłacenia ich w zaniżonej wysokości Zakład może wymierzyć płatnikowi składek dodatkową opłatę do wysokości 100% nieopłaconych składek. Od decyzji w sprawie wymierzenia dodatkowej opłaty przysługuje odwołanie do sądu według zasad określonych w art. 83.

Dodatkowa opłata stanowi sankcję za niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązku opłacenia składek i jest ona jednocześnie w całości przychodem ZUS. Wymierzenie opłaty dodatkowej jest fakultatywnym uprawnieniem ZUS, który podejmuje decyzję w tym zakresie wymierzając dodatkową opłatę w ustalonej przez siebie wysokości nie wyższej niż 100% nieopłaconych składek. Decyzja o nałożeniu opłaty dodatkowej jest więc fakultatywna, co oznacza, że ZUS może odstąpić od wymierzenia opłaty dodatkowej mając na względzie całokształt okoliczności sprawy i zachowanie płatnika, które spowodowało nieopłacenie składek lub ich opłacenie w zaniżonej wysokości. W uzasadnieniu wyroku z dnia 20 maja 2004 roku, II UK 403/03, LEX 141850 Sąd Najwyższy wskazał, że zastosowanie opłaty dodatkowej ma sens tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich dodatkowych okoliczności można oczekiwać, że spełni ona swój dyscyplinujący cel. SN zwrócił uwagę na konieczność zróżnicowania sytuacji płatników nieplacących składek pomimo dobrej kondycji finansowej oraz borykających się z trudnościami finansowymi. SN wskazał również na konieczność wzięcia pod uwagę trwałości bądź incydentalności opóźnienia w opłacaniu składek oraz dotychczasowego stosunku płatnika do spełniania obowiązku opłacania składek, a także działań płatnika podejmowane w celu spłaty zaległości, np. wnioski o rozłożenie spłaty na raty. Sąd Najwyższy przyjął, że o wymierzeniu dodatkowej opłaty powinny decydować okoliczności indywidualnego przypadku w sytuacji, gdy wskazują one na winę płatnika w nieopłaceniu składek lub opłaceniu ich w zaniżonej wysokości. Stanowisko takie potwierdził też Sąd Najwyższy w wyroku z 18 stycznia 2008 roku, II UK 98/07, LEX nr 486075, uznając dodatkowo za konieczną przesłankę wymierzenia opłaty dodatkowej ustalenie winy płatnika w nieopłaceniu składek lub ich opłaceniu w zaniżonej wysokości.

W doktrynie podkreśla się też, że przy wymierzaniu dodatkowej opłaty winna zostać wzięta pod uwagę celowość jej wymierzenia, a celem tym nie jest karanie płatnika składek, tylko zmobilizowanie go do opłacenia składek. W związku z tym opłata dodatkowa nie powinna być nakładana na płatników, którzy nie opłacają składek z przyczyn od nich niezależnych, np. nierzetelność kontrahentów, czy zdarzenie losowe, gdyż działania takie mogą doprowadzić tylko do pogłębienia trudności finansowych płatnika i nie spełniają swojej roli. Decyzja o nałożeniu opłaty dodatkowej nie może być opłatą arbitralną, gdyż musi uwzględniać przyczyny nieopłacenia składek.

W niniejszej sprawie – jak wynika z ustalonego stanu faktycznego – zaległości w opłacaniu składek powstały na skutek poważnych problemów odwołującego się wynikających z utraty płynności finansowej firmy na skutek niewypłacalności kontrahentów. We wcześniejszym okresie odwołujący się terminowo regulował swoje zobowiązania wobec ZUS, istniejące zaległości dotyczą jedynie okresu od lutego do listopada 2012 roku. W świetle dokonanych ustaleń nie można uznać, że zaległości w opłacaniu składek powstały z winy płatnika, który posiadając środki finansowe zaprzestał płacenia składek. W przypadku odwołującego się zaległości powstały na skutek okoliczności, na które odwołujący się nie miał wpływu. Należy podkreślić, że K. S. zawiesił działalność gospodarczą (tym samym zaległości nie ulegają zwiększeniu), podjął zatrudnienie i w miarę możliwości reguluje zobowiązania finansowe

wynikające z tej działalności. Postawa płatnika wskazuje, że jego zaległości wobec ZUS zostaną spłacone, nie jest zatem konieczne dyscyplinowanie go poprzez nałożenie opłaty dodatkowej. W ocenie Sądu nałożenie dodatkowej opłaty dodatkowej nie spełni roli dyscyplinującej, a jedynie pogłębi kłopoty finansowe odwołującego.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd na zasadzie 47714 § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uchylił opłatę dodatkową wymierzoną odwołującemu się K. S. w kwotach: 880,58 zł, 568,84 zł i 93,44 zł.